

**TASVIRIY SAN’AT MASHG‘ULOTLARIDA ZAMONAVIY
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH**

UrDPI San’atshunoslik kafedrası dotsent v.b.

Sherov Dilshod Reyimberganovich

mr.sherdil@mail.ru

UrDPI Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi yo‘nalishi talabasi

Yusufboyeva Shoxnozabonu Quvondiq qizi

Annotatsiya. Mazkur maqolada tasviriy san’at darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, o‘quvchilar ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi roli va samaradorligi haqida so‘z yuritiladi. Innovatsion yondashuvlar orqali darslarni yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etish usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning qo‘llanilish tajribasi, ularning afzalliklari va qo‘llanish natijalari batafsil yoritiladi.

Аннотация. В данной статье рассматривается значение использования современных педагогических технологий на уроках изобразительного искусства, их роль и эффективность в развитии творческих способностей учащихся. Анализируются способы организации занятий с применением инновационных подходов, позволяющие сделать уроки более интересными, интерактивными и результативными. Кроме того, в статье подробно освещается опыт применения современных педагогических технологий, их преимущества и полученные результаты.

Abstract. This article examines the importance of using modern pedagogical technologies in fine arts lessons, their role, and their effectiveness in developing students' creative abilities. It analyzes ways to organize lessons using innovative approaches that make classes more engaging, interactive, and effective. Additionally, the article provides a detailed overview of the experience of applying modern pedagogical technologies, their advantages, and the results achieved.

Kalit so‘zlar: Tasviriy san’at, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, multimedia, klaster, gamifikatsiya, ijodiy fikrlash, STEAM, loyihaviy ta’lim, blended learning, kollektiv yondashuv, refleksiya.

Ключевые слова: Изобразительное искусство, современные педагогические технологии, мультимедиа, кластер, геймификация, креативное мышление, STEAM, проектное обучение, смешанное обучение, коллективный подход, рефлексия.

Keywords: Fine arts, modern pedagogical technologies, multimedia, cluster, gamification, creative thinking, STEAM, project-based learning, blended learning, collaborative approach, reflection.

Kirish

Tasviriy san’at insonning estetik va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Zamonaviy ta’lim tizimida bu yo‘nalishni rivojlantirish uchun ilg‘or pedagogik texnologiyalarni qo‘llash muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion texnologiyalar ta’lim jarayoniga interaktivlik va kreativlik olib kirib, o‘quvchilarning qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada tasviriy san’at darslarida qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan pedagogik texnologiyalar, ularning xususiyatlari va afzalliklari kengroq tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar – bu o‘quv jarayonini samarali tashkil etish uchun ishlatiladigan metodlar, vositalar va uslublar yig‘indisi. Bu texnologiyalar quyidagi xususiyatlarga ega:

- O‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish;
- Ta’lim jarayonini individuallashtirish;
- Interfaol muloqotni tashkil etish;
- Natijaga yo‘naltirilgan yondashuvni qo‘llash.

Pedagogik texnologiyalar ta’lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning qiziqishini uyg‘otishda muhim vosita hisoblanadi.

Tasviriy san’at mashg‘ulotlarida samarali natijalarga erishish mumkin bo‘lgan quyidagi texnologiyalarni qo‘llash tavsiya qilinadi:

Klaster usuli - Klaster usuli o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda samarali bo‘lib, ularni mavzuni tahlil qilishga va yangi g‘oyalarni taklif qilishga rag‘batlantiradi. Bu usulda o‘quvchilar dars mavzusiga oid asosiy tushunchalarni birgalikda muhokama qilib, g‘oyalarni grafika yoki tasviriy shaklda ifodalashadi. Klasterlash jarayoni o‘quvchilarning mavzuga ijodiy yondashuvini shakllantiradi.

Multimedia texnologiyalari - Tasviriy san’at darslarida multimedia texnologiyalari, jumladan, interaktiv doskalar, grafik dasturlar, animatsiyalar va virtual ekskursiyalar qo‘llanilishi darslarni qiziqarli va boy qiladi. Ushbu texnologiyalar yordamida o‘quvchilar ranglar uyg‘unligi, tasvir texnikalari va kompozitsiya qonuniyatlarini amalda o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Masalan, mashhur rassomlarning asarlarini tahlil qilishda virtual galereyalar yaratish katta ta’sir ko‘rsatadi.

Loyihaviy ta’lim texnologiyasi - Loyihaviy ta’lim texnologiyasi o‘quvchilarning mustaqil ishlash, ijodiy izlanish va o‘z fikrini erkin ifoda etish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Tasviriy san’at mashg‘ulotlarida o‘quvchilar mavzu

asosida loyihalar ishlab chiqib, ularni amaliy ish sifatida taqdim etadilar. Masalan, milliy madaniyat motivlari asosida dekorativ panellar yaratish loyihasi o‘quvchilarning milliy qadriyatlarni anglashlariga yordam beradi.

Gamifikatsiya - Gamifikatsiya yoki o‘yinlashtirish texnologiyasi tasviriy san‘at mashg‘ulotlarida qiziqarli va rag‘batlantiruvchi muhit yaratadi. O‘yinlar, viktorinalar va boshqa interfaol mashqlar orqali o‘quvchilarning qiziqishi va ishtiroki ortadi. Masalan, "Kim birinchi chizadi?" musobaqasi o‘quvchilarning tasvir texnikalarini yaxshiroq o‘zlashtirishlariga yordam beradi.

STEAM yondashuvi - Tasviriy san‘atni fan, texnologiya, muhandislik va matematika bilan integratsiya qilish (STEAM) orqali darslarni yanada boyitish mumkin. Masalan, tasviriy san‘at orqali geometrik shakllar yaratish yoki fizik qonuniyatlarni tasviriy asarlarda qo‘llash kabi vazifalar o‘quvchilar bilimlarini kengaytiradi.

Blended learning (Aralash ta‘lim) - Blended learning modeli an‘anaviy sinf darslarini onlayn o‘quv platformalari bilan birlashtiradi. Tasviriy san‘at mashg‘ulotlarida bu modelni qo‘llash orqali o‘quvchilar mustaqil ravishda video qo‘llanmalar ko‘rishlari, amaliy topshiriqlarni bajarishlari va o‘z vaqtida o‘qituvchilardan qayta aloqa olishlari mumkin. Masalan, onlayn platformada ranglar uyg‘unligi haqida video darslarni ko‘rib, keyin ularni amaliy ravishda qo‘llash samarali natijalar beradi.

Kollejial yondashuv (Collaborative learning) - Kollejial yondashuv o‘quvchilarning jamoaviy ishlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan. Tasviriy san‘at darslarida o‘quvchilar kichik guruhlariga bo‘linib, birgalikda tasviriy loyihalar yaratadilar. Ushbu usul ular orasida fikr almashishni rag‘batlantiradi va jamoaviy qarorlar qabul qilishga o‘rgatadi. Masalan, birgalikda mural (devor rasmi) chizish jarayoni o‘quvchilarning kreativligini oshiradi.

Refleksiya texnologiyasi - Refleksiya texnologiyasi o‘quvchilarga o‘z ishlarini tahlil qilish, baholash va kelajakdagi ishlarini takomillashtirishga yordam beradi. Tasviriy san‘at darslarida refleksiya jarayoni orqali o‘quvchilar o‘z ishlari va boshqalarning ishlarini solishtirib, o‘z kamchiliklarini anglash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu usul o‘quvchilarda tanqidiy fikrlash va o‘z-o‘zini baholash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash o‘quvchilarning quyidagi qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi:

- Tasavvur va kreativlik;
- Jamoaviy ishlash ko‘nikmalari;
- Mas’uliyatlilik va mustaqil qaror qabul qilish;
- Raqamli texnologiyalardan foydalanish malakalari.

Ushbu texnologiyalar yordamida o‘quvchilar nafaqat tasviriy san’at sohasida, balki boshqa fanlarda ham muvaffaqiyatga erishishlari mumkin.

Xulosa va tavsiyalar

Tasviriy san’at mashg‘ulotlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta’lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. O‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun quyidagilar tavsiya etiladi:

1. Klaster va multimedia texnologiyalarini kengroq joriy etish;
2. Loyihaviy ta’limni amaliyotga tatbiq qilish;
3. Gamifikatsiyadan foydalanib, darslarni qiziqarli tashkil etish;
4. STEAM yondashuvini qo‘llash;
5. Blended learning modelini tasviriy san’at darslariga tatbiq etish;
6. Kollejal yondashuv orqali jamoaviy ishlashni rivojlantirish;
7. Refleksiya texnologiyasi yordamida o‘quvchilarning o‘z-o‘zini baholash ko‘nikmalarini rivojlantirish;
8. O‘qituvchilarning zamonaviy texnologiyalar bo‘yicha malakasini oshirish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xodjayev R. “Ta’limda innovatsion texnologiyalar” – Toshkent, 2020.
2. Karimova D. “Tasviriy san’at darslarida kreativ yondashuvlar” – Samarqand, 2021.
3. Smith R. “Creative Teaching Techniques in Visual Arts” – London, 2019.
4. O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim to‘g‘risidagi qonuni.
5. Pedagogik texnologiyalar bo‘yicha xalqaro tajribalar – www.educationinnovations.org.
6. STEAM yondashuvi va ijodiy pedagogika – www.steam.org.
7. Johnson A. “Blended Learning Strategies” – New York, 2022.